

Forsvarsbygg
Postboks 405 Sentrum
0103 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Magne Nesse, 5557 2335

Endret tillatelse til anleggsarbeider i sjø for etablering av kai - Haakonsvern orlogsstasjon- Forsvarsbygg

Statsforvalteren i Vestland endrer Forsvarsbygg sin tillatelse til farledsmudring, undervannsprenging og peling i forbindelse med etablering av et kaianlegg på Haakonsvern orlogsstasjon.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jfr. forurensningsforskriften § 22-6. Vilkår for tillatelsen er gitt i vedlegg som følger tillatelsen.

Vi viser til søknad datert 9. oktober 2024, Teamsmøte med Sweco, Norconsult og Fiskeridirektoratet 16. oktober 2024, befaringsrapport på tiltaksområdet 24. oktober, revidert søknad datert 6. november 2024 og opprinnelig tillatelse datert 26. august 2024.

Vedtak

Statsforvalteren i Vestland endrer Forsvarsbygg sin tillatelse til anleggsarbeider i sjø for å etablere kaianlegg på Haakonsvern. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16. Endringen er hjemlet i lovens § 18.

Statsforvalteren har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettelsen av vilkår, vurdert de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt dette brevet.

Gebyr for saksbehandling

Statsforvalteren tar gebyr for arbeid med tillatelser etter forurensningsloven. Basert på ressursbruk i saken vedtar vi gebyr etter sats 6, 44 300 kroner, for behandling av søknaden, jf. forurensningsforskriften § 39-3 jf. § 39-4. Faktura blir sendt fra Miljødirektoratet. Se forurensningsforskriften kapittel 39 hvis dere vil lese mer om saksbehandlingsgebyret

Om endrings søknaden

I vår tillatelse datert 26. august 2024 hadde vi følgende bestemmelse basert på opprinnelig søknad datert 7. juni 2024:

"Undervannssprenging er planlagt gjennomført mellom 1. juli og 30. november, som er utenfor gyteperioden til torsk. Det kan oppstå behov for å gjennomføre peling innenfor gyteperioden. I så fall vil dokumentasjon på støypåvirkning fra boring av pelar ettersendes denne søknaden. Dette vil gi aktuelle myndigheter et beslutningsgrunnlag for å tillate eller forby boring av pelar innenfor gyteperioden." I vilkår 3.2 har vi denne bestemmelsen: " Unntak fra tidsavgrensninger kan godkjennes av Statsforvalteren i samråd med Fiskeridirektoratet dersom det dokumenteres av akustisk kompetanse at arbeidene med avbøtende tiltak vil redusere trykkbølger i sjø til et nivå som ikke medfører fare for gyteområdet og/eller det oppstår hendelser slik at unntak er nødvendig for å overholde fremdriften til prosjektet."

Forsvarsbygg ønsker å utføre peling innenfor gyteperioden og har beskrevet fare for negativ påvirkning for kysttorsken i fagrapport¹ fra Norconsult. Tiltaket er lite, det er 25 pelar totalt som skal bores, ikke rammes. Peling skal utføres med senkhammer. Pelene har en ytre diameter på 610 mm og skal bores 1 – 2 meter ned i fjellet under sjøbunnen. Samla netto peletid for dette arbeidet er ca. 17 timer fordelt på 25 dager og 40 minutt netto peling per dag. Det at det er lange og stille perioder vil gi torsken mulighet til å ta opp igjen gyteaktiviteter mm.

Norconsult vurderer at peling kan utføres i gytetiden dersom en benytter avbøtende tiltak så som støysvakt peleutstyr og en velfungerende boblegardin rundt anleggsstedet. Norconsult har laget en 10 punkts liste til ulike avbøtende tiltak og hensyn som skal tas når pelingen utføres

1. **Støysvakt utstyr:** Benytt det mest støysvake senkhammer-utstyret som er tilgjengelig. Hvis det er usikkerhet knyttet til støykildestyren, bør det foretas målinger i en tilsvarende situasjon for å verifisere dataene som er brukt i beregningene.
2. **Forsiktig håndtering:** Håndtering og manøvrering av anleggsmaskiner, boreutstyr og pelar må skje uten slag som skaper kraftig undervannsstøy.
3. **Boblegardin:** Etabler en velfungerende boblegardin rundt pelingsområdet for å dempe undervannstøyen. Boblegardinen bør alltid være i drift under støyende aktiviteter. Beregninger viser at en boblegardin kan gi en demping på minst 5 dB.
4. **Peling i bølger:** Stille havoverflate gir lydrefleksjoner nedover i sjøen så peling i bølger vil gi mindre refleksjoner og dermed redusert støynivå.
5. **Utnyttelse av døgnvariasjon:** Vurder å tilpasse pelingstidspunktet til døgnvariasjoner i gyteaktivitet og oppholdssted for torsken for å minimere forstyrrelser i perioder med høyest sårbarhet.
6. **Gradvis oppstart:** Om mulig skal senkhammer-boringen for hver pel starte med lite pådrag på boreutstyret slik at støyen øker gradvis
7. **Utnyttelse av terreng:** Plasser pelingsområdet slik at undervanns-terrenget kan bidra til å dempe støyen. Grunne områder, oppstikkende terrengformasjoner og bukter kan gi en viss skjermingseffekt.
8. **Undersjøisk voll som alternativ til boblegardin:** Dersom en effektiv boblegardin ikke er mulig, kan en undersjøisk voll av steinmasser vurderes som et alternativ for å dempe støyen.

¹ Kai på Haakonvern, detaljprosjektering. Undervannsstøy frå anleggsarbeid til marin fauna, utgreiing. Norconsult 5. november 2024

9. **Støymålinger:** Foreta målinger av undervannstøyen med hydrofon for å dokumentere støynivåene. Det er viktig å være klar over at målingene kan bli påvirket av undervannsterrenget og dermed ikke nødvendigvis gi et representativt bilde av støyen i gytefeltet.
10. **Samordning av aktiviteter:** Samordne pelingsaktivitetene med andre støyende anleggsarbeider i området for å unngå at støypåvirkningen skjer samtidig.

Saksforberedelser

Statsforvalteren behandler søknader om tillatelser etter forurensningsloven i samsvar med forurensningsforskriften kapittel 36. Søknadspapirene er unntatt offentlighet etter offentleglova § 21, av hensyn til nasjonale forsvarsinteresser. Vi har derfor ikke forhåndsvarslet søknaden, men har sendt endingsøknaden til Fiskeridirektoratet som ga uttale i brev datert 13. november 2024.

Gjengivelse av uttale fra Fiskeridirektoratet:

"Fiskeridirektoratet har avgitt uttalelse til Statsforvaltaren i Vestland i forbindelse med tillatelsen som ble gitt 26.08.2024 og vi viser her til vårt brev datert 17.06.2024 og det vi har sagt om undervannsprengning og peling:

Av hensyn til gytefeltet ber vi om at det settes krav til tidsavgrensing for gjennomføring 1. juli – 30. november. Vi tilråder bruk av boblegardin rundt tiltaksområdet av hensyn til å beskytte det marine miljøet. Vi tilråder også tidsavgrensing for utføring av peling, 1. juli – 30. november. Dersom det oppstår behov for å fortsette peling utover denne tidsavgrensingen, avventer vi en videre vurdering av dette spørsmålet inntil vi har mottatt dokumentasjon av støypåvirkning fra boring av peler.

På bakgrunn av informasjon om hvor tiltaket skal utføres, og informasjon og beskrivelse av tiltaket som gitt i søknad og rapport fra Norconsult, ser vi ikke at tiltaket vil medføre vesentlig øket risiko i forhold til bevaring av gyte- og oppvekstområdet. Vi forutsetter at avbøtende tiltak som beskrevet i rapport fra Norconsult, kap. 9 pkt. 1 – 10 iverksettes."

Statsforvalterens begrunnelse for tillatelsen

Rettslig grunnlag

Forurensningslovens § 18 gir hjemmel til endring av tillatelser.

Vurdering av søknaden

Generelt

Statsforvalteren vurderer at søknaden med tilhørende dokumentasjon er i samsvar med forurensningsforskriftens § 36-2, som setter krav til innhold i søknader om tillatelse etter forurensningsloven. Vi mener å ha tilstrekkelig informasjon for å kunne fatte vedtak i saken.

Begrunnelse for endrede vilkår for utførelse av arbeidene

Det viktigste tiltaket i denne endringen er å begrense støy fra peling i gyteperioden slik at fare for forurensning og negativ påvirkning er på et akseptabelt nivå.

Gytefeltet er, som Fiskeridirektoratet skriver i sin uttale, et nasjonalt viktig gytefelt med gytefeltverdi² på 6 som er den høyeste verdi i flg. Havforskningsinstituttets system for kategorisering av gytefelt. Gytefeltet, som merket i Fiskeridirektoratets kartbase, er på ca. 6,6 km². Tiltaksområdet ligger ca. 200 meter fra yttergrense gytefelt. Nærmeste gyteområde registrert innenfor gytefeltet er Grimstad-Søreide som ligger ca. 1,3 km sør for stedet der peling skal foregå.

I tillatelser til anleggsarbeider i sjø legger Statsforvalteren alltid stor vekt på uttaler fra Fiskeridirektoratet, som igjen støtter seg til Havforskningsinstituttet kompetanse. Så også i denne saken. Statsforvalteren (og Fiskeridirektoratet) er enig i den risikovurdering som Norconsult har beskrevet i søknaden.

Statsforvalteren vurderer at fare for forurensning og negativ påvirkning fra anleggsarbeidene blir redusert til et akseptabelt nivå med de avbøtende tiltak som er foreslått i søknadens fagrapport datert 5. november 2024, og de endrede vilkårene i denne tillatelsen er i samsvar med de avbøtende tiltakene som er omsøkt

Vurderinger etter naturmangfoldloven og vannforskriften

Dette er en mindre endring så Statsforvalterens vurderinger av tiltaket etter naturmangfoldloven og vannforskriften gitt i vårt vedtak 26. august 2024, er gjeldende for denne endringen.

Samfunnsmessige forhold

I henhold til forurensningsloven § 11 femte ledd, skal de forurensningsmessige ulempene ved et tiltak sammenholdes med de fordeler og ulemper som tiltaket forøvrig vil medføre. Når samfunnsnyttene av et tiltak er betydelig, så vil dette kunne veie opp for noen av de miljømessige ulempene som tiltaket vil medføre. Haakonsvern orlogsstasjon er Sjøforsvarets hovedbase og hjemmebasen til mange av Forsvarets sjøfartøy og trenger oppgraderte kaier og andre havnefasiliteter for drift og vedlikehold av alle de ulike sjøfartøyene. I brev datert 18. oktober 2024 konkluderer Forsvarsmateriell avdeling maritime kapasiteter at ferdigstillelse av tiltakene i denne prosjektet er viktig for Forsvaret.

Oppsummering

Statsforvalteren har behandlet søknaden, og vurdert de forurensningsmessige ulempene opp mot de samfunnsmessige fordelene. Under forutsetning om at de avbøtende tiltakene som er planlagt blir gjennomført og at anlegget blir driftet i tråd med utslippstillatelsen, vurderer vi at fare for forurensning og negativ påvirkning blir redusert til et akseptabelt nivå. Statsforvalteren gir derfor tillatelse etter forurensningsloven § 11.

² Nasjonal kartlegging – kyst 2019. Ny revisjon av kriterier for verdisetting av marine naturtyper og nøkkelområder for arter NIVA-rapport 7454/2020

Endring og omgjøring

Dere plikter å unngå unødvendig forurensning, jf. forurensningsloven § 7. Viser det seg at forurensningsforholdene endrer seg, kan Statsforvalteren med hjemmel i forurensningsloven § 18, endre vilkårene i tillatelsen og sette nye vilkår, og om nødvendig trekke tillatelsen tilbake.

Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig utgreiing av saken. At det er gitt tillatelse til forurensning, ekskluderer ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Klageadgang

Partene involvert i saken og andre med særlig interesser kan klage innen tre uker fra virksomheten har mottatt dette brevet, jf. Forvaltningsloven § 28. I en eventuell klage skal det gå klart fram hva klagen gjelder, og hvilke endringer en ønsker. Klagen bør være grunnlagt og skal sendes til Statsforvalteren i Vestland.

Virksomheten kan og klage på vedtaket om gebyrsats til Miljødirektoratet innen tre uker etter at virksomheten har mottatt dette brevet, jf. Forurensningsforskriften § 41-5.

En klage fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket blir utsatt. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan bestemme at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf. forvaltningslovens § 42. Denne avgjørelsen kan ikke påklages.

Med hilsen

Sissel Storebø
seksjonsleder

Magne Nesse
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Tillatelsens vilkår - Forsvarsbygg

Kopi til:

Fiskeridirektoratet
Bergen kommune

Postboks 185 Sentrum
Postboks 7700

5804 BERGEN
5020 BERGEN

Endret tillatelse til anleggsarbeider i sjø for etablering av kai - Haakonsvern orlogsstasjon- Forsvarsbygg

Statsforvalteren har gitt tillatelse etter forurensningsloven etter § 11, jf. 16. Tillatelsen er endret med hjemmel i lovens § 18. Tillatelsen ble først gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad datert 7. juni 2024. Endringen er gitt på grunnlag av opplysninger i søknad datert 6. november 2024 og opplysninger som kom frem under behandling av søknadene. Tillatelsen gjelder fra dags dato og fram til anleggsarbeidet er avsluttet. [Endringene er skrevet med blå skrift og utstrykninger av tekst er markert.](#)

Hvis virksomheten ønsker å foreta endringer i driftsforhold som kan ha betydning for forurensningen fra virksomheten som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må bedriften i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen. Virksomheten bør først kontakte forurensningsmyndighetene for å avklare behovet for slik endring.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen har trådt i kraft, skal bedriften sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at forurensningsmyndighetene kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Statsforvalterens referanse

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Saksnummer
2024.0724.T	4601.0997.01	2023/15887

Bedriftsdata

Bedrift	Forsvarsbygg, region vest
Postadresse	Postboks 405 Sentrum, 0103 Oslo
Kommune og fylke	Bergen, Vestland
Org.nummer /eid av	993 184 101 / 975 950 662

Tillatelse første gang gitt: 26. august 2024	Endringsnummer:	Tillatelse sist endret: 2. desember 2024
Sissel Storebø seksjonsleder		Magne Nesse senioringeniør

Tillatelsen er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av vilkår	Beskrivelse
1	3.2	Peling kan utføres i gyteperioden med bruk av avbøtende tiltak

1. Tillatelsen omfatter

1.1 Omfang

Tillatelsen gir vilkår for å redusere fare for forurensning fra tiltak i sjø ved etablering av kaianlegg på Haakonsvern orlogsstasjon. Tiltakene i sjø omfatter:

- Farledsmudring av løsmasser fra sjøbunn med avvanning og levering av sedimenter til lovlig mottak
- Undervannsprenging av betongkonstruksjon
- Boring av peling

1.2 Varsel om oppstart

Statsforvalteren skal varsles om oppstart minimum en uke før oppstart av arbeidene. Det kan varsles med en e-post til sfvlpost@statsforvalteren.no.

2. Generelle vilkår

2.1 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra virksomheten, også utslipp til luft og vatn og dessuten støy og avfall, er isolert sett uønskt. Selv om en held utslippene innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter virksomheten å redusere utslippene sine, også støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten gjelder også utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er sett grenser for gjennom vilkår i denne tillatelsen.

2.2 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan føre til endring av utslippene. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert.

2.3 Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter virksomheten å sette i verk tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økt forurensningsfaren. Om nødvendig må virksomheten redusere eller innstille driften.

Virksomheten skal så snart som mulig informere Statsforvalteren om unormale tilhøve som har eller kan få forurensningsmessige følger. Akutt forurensning skal i tillegg varsles i samsvar med punkt 2.8.

2.4 Endring av vilkår

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede.

Statsforvalteren har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidene.

Hvis det viser seg at de omsøkte løsningene med de beskrevne miljøbeskyttende tiltak ikke virker som forutsatt i vilkårene, kan den ansvarlige umiddelbart bli pålagt å sette i gang ytterligere tiltak.

2.5 Erstatningsansvar

Selv om tillatelse er gitt, plikter den som forårsaker forurensning eller annen type skade å svare for erstatning som måtte følge av alminnelige erstatningsregler.

2.6 Saksbehandling etter annet lovverk

Tillatelsen fritar ikke for behandling og/eller tillatelse etter annet lovverk som gjelder for tiltaket. Det forutsettes at tiltaket er i samsvar med enhver tid gjeldende reguleringsbestemmelser og godkjente tiltaksplaner for forurenset grunn.

2.7 Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder kravene i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og andre relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Når en virksomhet som oppdragsgiver engasjerer oppdragstakere (entreprenør eller lignende) til å utføre oppgaver på virksomhetens anlegg, skal oppdragsgiver sørge for at oppdragstaker er kjent med og følger opp vilkår i Statsforvalterens tillatelse.

2.7.1 Avvikshåndtering

Avvik (brudd på forurensningsregelverket) som er av en viss alvorlighet og/eller som er stadig gjentakende, skal avvik håndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7. Dette inkluderer årsakene til at avvikene har skjedd, vurderinger og iverksetting av strakstiltak for å rette avvikene, og vurderinger og iverksetting av avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndteringen skal dokumenteres skriftlig.

2.7.2 Krav til kompetanse

Virksomheten plikter å se til at den som til ei hver tid mudrer, transporterer eller på annen måte håndterer masser, har internkontrollsystem i tråd med vilkår 2.7. Virksomheten skal ha tilstrekkelig kunnskap om renseanlegg og tilhørende installasjoner for å overholde utslippskrav og slik at det ikke oppstår ulovlige utslipp eller at utslipp fører til skade på miljøet. Virksomheten skal ha tilstrekkelig kompetanse til å vurdere miljørisiko for sin virksomhet. Alle som håndterer farlig avfall i virksomheten, skal ha dokumentert opplæring i slik håndtering.

2.8 Beredskap mot akutt forurensning

Akutt forurensning er forurensning av betydning som inntreffer plutselig, og som ikke er tillatt.

Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges og dokumenteres i en miljørisikovurdering. Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende- og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert beredskapsplan over risikoreduserende tiltak, og sikre at tiltak herfra blir innarbeidet og gjennomført i anleggsarbeidene. Beredskapsplanen skal være tilgjengelig og kjent for de som utfører arbeidene.

Dersom akutt forurensning oppstår eller fare for akutt forurensning skal dette varsles på nødnummer 110 (brannvesenet). Virksomheten skal også informere Statsforvalteren snarest mulig gjennom sfvlpost@statsforvalteren.no.

3. Vilkår for utføring, kontroll og overvåking av tiltak i sjø

3.1 Generelt

Tiltakene i sjø skal utføres på en slik måte at forurenset finpartikulært materiale fra sjøbunn og fra i minst mulig grad blir spredt og at støy fra undervannssprenging og peling ikke har negativ påvirkning på gytefelt for kysttorsk.

3.2 Tidsavgrensninger

Av hensyn til gytefelt for torsk er det gitt følgende tidsavgrensninger for utførelse av undervannssprenging og boring av peler.

Undervannssprenging kan utføres i perioden 1. juli til 30. november, men altså ikke i gyte- og oppvekstperioden som er 1. desember til 31. mai.

Mudring (håndtering av sjøbunnsmasser) og boring av peler er ikke omfattet av tidsavgrensninger.

Boring av peler skal utføres med de avbøtende tiltakene som er detaljert beskrevet i Norconsult rapport¹ datert 5. november 2024, kapittel 9. Vi gjengir et sammendrag her:

1. **Støysvakt utstyr:** Benytt det mest støysvake senkhammer-utstyret som er tilgjengelig. Hvis det er usikkerhet knyttet til støykildestyrken, bør det foretas målinger i en tilsvarende situasjon for å verifisere dataene som er brukt i beregningene.
2. **Forsiktig håndtering:** Håndtering og manøvrering av anleggsmaskiner, boreutstyr og peler må skje uten slag som skaper kraftig undervannsstøy.
3. **Boblegardin:** Etabler en velfungerende boblegardin rundt pelingsområdet for å dempe undervannstøyen. Boblegardinen bør alltid være i drift under støyende aktiviteter. Beregninger viser at en boblegardin kan gi en demping på minst 5 dB.34
4. **Peling i bølger:** Stille havoverflate gir lydrefleksjoner nedover i sjøen så peling i bølger vil gi mindre refleksjoner og dermed redusert støynivå.
5. **Utnyttelse av døgnvariasjon:** Vurder å tilpasse pelingstidspunktet til døgnvariasjoner i gyteaktivitet og oppholdssted for torsken for å minimere forstyrrelser i perioder med høyest sårbarhet.
6. **Gradvis oppstart:** Om mulig skal senkhammer-boringen for hver pel starte med lite pådrag på boreutstyret slik at støyen øker gradvis.
7. **Utnyttelse av terreng:** Plasser pelingsområdet slik at undervanns-terrenget kan bidra til å dempe støyen. Grunne områder, oppstikkende terrengformasjoner og bukter kan gi en viss skjermingseffekt.
8. **Undersjøisk voll som alternativ til boblegardin:** Dersom en effektiv boblegardin ikke er mulig, kan en undersjøisk voll av steinmasser vurderes som et alternativ for å dempe støyen.
9. **Støymålinger:** Foreta målinger av undervannstøyen med hydrofon for å dokumentere støynivåene. Det er viktig å være klar over at målingene kan bli påvirket av undervanns-terrenget og dermed ikke nødvendigvis gi et representativt bilde av støyen i gytefeltet.
10. **Samordning av aktiviteter:** Samordne pelingsaktivitetene med andre støyende anleggsarbeider i området for å unngå at støypåvirkningen skjer samtidig.

¹ Kai på Haakonssvern, detaljprosjektering. Undervassstøy fra anleggsarbeid til marin fauna, utgreiing. Norconsult 8. oktober 2024

Statsforvalteren skal holdes orientert om evt. hendelser under utførelse av arbeidene, med en beskrivelse og vurdering av hendelsen og angivelse av hvilke eventuelle tiltak som er iverksatt.

~~Unntak fra tidsavgrensninger kan godkjennes av Statsforvalteren i samråd med Fiskeridirektoratet dersom det dokumenteres av akustisk kompetanse at arbeidene med avbøtende tiltak vil redusere trykkbølger i sjø til et nivå som ikke medfører fare for gyteområdet og/eller det oppstår hendelser slik at unntak er nødvendig for å overholde fremdriften til prosjektet.~~

3.3 Dobbel siltgardin

Det skal benyttes doble siltgardin e.l. utenfor anleggsområdet i sjø. Det skal benyttes en siltgardin som er egnet for stedet. Siltgardin skal ha feste i bunn. Det skal føres jevnlig kontroll med at siltgardina fungerer etter hensikten, bl.a. vedlikehold av flyteelement slik at nødvendig fribord vert opprettholdt.

Dersom strøm og/eller vindforhold gjør det vanskelig å benytte siltgardin i avgrensede tidsperioder, kan Statsforvalteren i samråd med Fiskeridirektoratet gi unntak for bruk av siltgardin basert på oversendt dokumentasjon av forholdene.

3.4 Turbiditetsmålinger, alarmgrenser, stans i arbeidene

Turbiditetsmålinger skal planlegges og utføres i samsvar med standard NS-EN ISO 7027-1 *Bestemmelse av turbiditet*.

Turbiditet skal måles kontinuerlig i de vannlag som siltgardinen dekker. Målingene skal skje på dyp og i avstand fra siltgardin, der det er forventet størst spredning av partikler. Turbiditeten skal måles så lenge utfylling pågår.

Det skal dokumenteres en referanseverdi for turbiditet, enten fastsett på forhånd ved målinger eller med en referansestasjon der det vert tatt målinger ved faste intervall under anleggsperioden. Dokumentasjon av referanseverdi skal beskrives i kontroll- og overvåkingsplan.

- Alarmgrense for turbiditet er 10 FNU + referanseverdi.

Tid mellom hver avlesing skal ikke være over 10 minutt. Overskridelse av alarmgrense utover en periode på 30 minutt skal medføre at arbeidene stanses, årsaksforholdene avklares og nødvendige avbøtende tiltak gjennomføres. Dersom overskridingene skyldes anleggsarbeidet, kan ikke arbeid starte opp at før turbiditeten er nede på stabile nivå under alarmgrensene.

Alarmgrensene skal innarbeides slik at alle relevante ledd i prosjektorganisasjonen kjenner alarmgrensene og kva aksjoner som skal utføres ved overskriding, jf. vilkår 2.4 om internkontroll.

Kunnskap og informasjon tilegnet i prosjektet skal brukes for justering av måleprogrammet. Dersom observasjoner og målinger viser at en måler ikke er plassert på egnet sted eller dyp, skal måleren flyttes.

Plassering av stasjon og tolkning av måledata skal beskrives i oppdatert kontroll og overvåkingsplan.

3.5 Håndtering av muddermasser

Mudrede sediment (estimert til 1 250 m³ / 2 250 tonn) skal tas på land, avvannes og leveres til godkjent mottak. Avvanning skal skje i egnede sedimenteringsbasseng eller lignende med volum og oppholdstid og utslipp av rensset vann fra avvanningen skal ledes til utslipp på innsiden av doble siltgardiner.

3.6 Aktsomhet ovenfor havnespy

Den fremmede arten havnespy/japansk sjøpung (*Didemnum vexillum*) er allerede etablert flere steder i landet. Dette er en fremmed og uønsket art som formerer seg raskt og forårsaker store problemer for marine miljø og næringer. Arten vokser blant annet på skrog, fortøyninger, brygger og annet som finnes i sjøen. Vestland fylke har gjennom de siste årene registrert en økning i observasjoner av havnespy. Havnespy er bl.a. påvist ved kaier i Bergen og Askøy. Arten spres via skipsfart, særlig inne i de største havnene som har besøk av utenlandske skip. Arten kan også spres til mindre havner via småbåter eller festet til tauverk, blåser og andre flyteobjekter i sjøen.

Statsforvalteren minner om aktsomhetsplikten i henhold til forskrift om fremmede organismer § 18. I den står det at den som iverksetter tiltak som kan medføre utilsiktet spredning av fremmede organismer i miljøet, skal opptre aktsomt for å hindre at aktiviteten medfører uheldige følger for det biologiske mangfold. Tiltakshaver skal ha kunnskap om risikoen aktiviteten innebærer, kunnskap til å treffe forebyggende tiltak og kunnskap til å raskt avdekke utilsiktet spredning av fremmede organismer. Mistanke om funn av havnespy [må meldes inn](#) og verifiseres av marinbiologisk kompetanse. Dersom havnespy blir bekreftet, skal observasjonen [rapporteres til Artsdatabanken](#), og det må iverksettes tiltak for å unngå videre spredning. Slike tiltak skal skje i samsvar med [veiledning gitt av Sjøfartsdirektoratet](#)

Kontroll gjelder tiltransporterte båter og utstyr. Dersom havnespy oppdages skal Statsforvalter kontaktes og orienteres om hvilke tiltak som blir iverksatt for å overholde aktsomhetsplikten.

4. Avfall

4.1 Generelle krav

Forsvarsbygg plikter, så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper, å unngå at det vert dannet avfall som følge av tiltaket. Særlig skal innhold av skadelige stoff i avfallet avgrenses mest mulig.

Virksomheten plikter å sørge for at alt avfall, også farlig avfall, blir handtert i samsvar med gjeldende regler for dette fastsett i eller i medhold av forurensningsloven og avfallsforskriften.

Siltgardiner skal etter bruk leverast til godkjent mottak.

4.2 Plast

Det skal gjennomføres tiltak for å begrense tilførsel av plast til naturen. Det skal velges tekniske løsninger som i størst mulig grad minimerer mengden plastavfall fra tiltakene. Det skal gjennomføres opprydding av plast og annet avfall underveis og i etterkant av tiltakene ved tiltaksområdet og nærliggende områder. Rutiner for dette skal foreligge skriftlig. Oppsamlet plast skal leveres til lovlig avfallsmottak

Miljødirektoratet sitt faktaark M-1085 | 2018 skal brukes som en veileder.

5. Miljørisikovurdering og kontroll og overvåkingsplan

5.1 Miljørisikovurdering,

Virksomheten har i søknadsdokumentene utarbeidet en miljørisikovurdering. Ved endrede forhold skal miljørisikovurderingen oppdateres..

Miljørisikovurderingen skal omfatte alle forhold ved tiltakene i sjø som kan medføre forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader. Miljørisikovurderingen danner grunnlaget for kontroll- og overvåkingsplanen (avbøtende tiltak).

5.2 Plan for kontroll og overvåking

Det skal utarbeides en kontroll og overvåkingsplan for arbeidene. I planen skal det redegjøres for bruk av siltgardiner og turbiditetsmåling, jf. vilkår 3.3 og 3.4

6. Rapportering til Statsforvalteren

6.1 Sluttrapport

Forsvarsbygg skal sende rapport til Statsforvalteren innen fire måneder etter at anleggsarbeidet er slutført. Rapporten skal inneholde følgende:

- Omtale av hvordan arbeidene er utført.
- Samlet omtale og dokumentasjon på effekt av avbøtende tiltak som er gjennomførte for å hindre forurensning.
- Om eventuelle vilkår i tillatelsen ikke er oppfylt, og en begrunnelse på hvorfor
- Dokumentasjon på levering av masser til godkjent deponi etter forurensningsloven.

7. Tilsyn

Forsvarsbygg plikter å la representanter fra Statsforvalteren føre tilsyn med anlegget når som helst.